



İnternetin Görünen Yüzü

Arzu YILDIRIM

Şırnak Üniversitesi, Şırnak Meslek Yüksekokulu, ŞIRNAK

Özet

İçerisinde bulunduğumuz çağ, bilgi çağı olarak adlandırılmaktadır. Bu çağın getirdiği zorunluluklardan en önemlisi teknolojik gelişmelerin yakından izlenmesinin ve buna ayak uydurulmasının zorunlu bir hal aldığı gerçeğidir. İnsanoğlunun bilim ve teknolojik alanda kaydettiği ilerlemeler, yönetim becerileri, uzmanlık ve örgütlenme aşamalarında sağlanan gelişmeler bu yüzyılın gelişmeleridir. Küreselleşme olgusunun hayatımızın her alanında hissedildiği günümüzde; küreselleşen dünyayı daha da küçülten internetin varlığı, hayatımızın vazgeçilmezleri arasında yer almaya başlamıştır. Bir nevi hayatımızın olmazsa olmazı bir hal almıştır. İnternet iyilerin elinde iyi, kötülerin elinde kötü olabilen bir kullanım aracı olmuştur. Adeta önemli bir propaganda aracı ve bir silah görevi üstlenmiştir. İçinde bulunduğumuz çağa ayak uydurabilmek için teknolojiyi hayatımızın içinde etkin bir şekilde kullanma gerekliliği doğmaktadır. İnternet büyük bir hızla hayatımıza girdi ve şekillendirmeye başladı. Artık her yerde elektronik dünya (e-world), elektronik ticaret (e-trade), elektronik posta (e-mail), elektronik reklam (e-ad) ve de elektronik yaşam (e-life) gibi “e” ile başlayan kelimelere rastlanılmaktadır. Günümüz dünyasında internet kullanımı ile mesafeler neredeyse ortadan kalkmış, hem üretici, hem pazarlamacı, hem de tüketici yönüyle sınırsız fırsatlar elde edilmiştir. Bu çalışmanın amacı, bilgi çağına geçiş sürecinde bilgi toplumu olabilmek için internetin ne maksatla kullanıldığı, burada yapılan faaliyetlerin incelenmesi, burada kurulan teknolojinin bilgi toplumu olma yolunda mı kullanıldığı, yoksa burada kurulan teknolojinin toplumu yobazlaştırıp bilgiden uzak başka fırsatlar ve amaçlar için mi kullanıldığı konularına açıklık getirebilmektir. İnternet; pahalı olan bilgi teknolojisine ulaşamayan insanlar için eğitim, kültür, moral, sağlık, çevre gibi temel konularda kullanılabilen midir, yoksa halkın sorunlarına kamu kurum ve kuruluşlarına ulaşmadan e-devlet yapısı içinde çözüm bulunmasına katkıda bulunmakta ve bu çerçevede bilgi toplumu oluşumuna katkı sağlamakta mıdır. Bu konunun çözülmesine katkı sağlaması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İnternet, Elektronik Alışveriş, Bilgi Teknolojisi, Küreselleşme, Bilgi Çağı.

Face Of The Internet That On Appears

Abstract

In the current era, the information age is called. Closely monitoring the developments brought about by the technological era, most of these obligations and the fact that it becomes mandatory contrived feet. Progress in the area of human science and technology, management skills, expertise and advances in the early stages of this century developments. Globalization are felt in all aspects of our lives today, in a globalizing world the existence of the shrinking internet, one of the hallmarks of our lives began to take place. An indispensable part of our lives has become a kind. Internet goodies well in hand, the wicked hands have been a simple tool that can be bad. Up a gun and served as an important propaganda tool. To keep up with the current era, the need arises to use technology effectively in our lives. Internet came into our lives at a great pace, and began to shape. Everywhere in the electronic world (e-world), electronic commerce (e-trade), electronic mail (e-mail), electronic advertising (e-ad) and the electronic life (e-life) as the “e” words beginning with encountered. Distances with the use of internet in today's world almost disappeared, as a manufacturer, and marketer, as well as unlimited opportunities for consumers across the board have been obtained. The purpose of this study, the information society in the process of transition to the information age what purpose the use of the internet to be, where the examination of the activities carried out, where the use of established technology is becoming an information society, or society founded here technology is used for the purposes of knowledge, opportunities and issues away from the other aims at bringing clarity. Internet; expensive for people who do not reach the information technology, education, culture, morale, health, the environment can be used as the basic issues, or will it reach the public problems of e-government in the structure of public institutions and contribute to finding solutions and in this context contributes to the formation of information society. Intended to contribute to solving this issue.

Keywords: Internet, Electronics Shopping, Information Technology, Globalization, Information Age.

1. Giriş

İnternetin sahip olduğu kitle iletişim aracı özellikleri incelendiğinde, geleneksel kitle iletişim araçlarından çok farklı ve onları kapsayan, içine alan ve onlardan daha ayrıntılı bir yapı olarak karşımıza çıkmaktadır. İnternet; eğitim, sağlık, çocuk gelişimi, iletişim, haberleşme, kendini gerçekleştirme gibi konularda hem bireysel hem de toplumsal olarak bireyin kendisini yeniden tanımlamasını sağladığı gibi, toplumsal iletişimin azalmasına ve sosyal sapsmalara da neden olabilmektedir. İnternette radyonun ses düzeni, gazetenin resim, metin ve grafik özellikleri, televizyonun görüntü, ses gibi özellikleri pek çok iletişim formunu bir arada

bulundurmaktadır. Bu açıdan internet “çok yönlü bir kitle iletişim” türü olarak tanımlanabilir.

Küreselleşme ile birlikte önemi daha da artan internet; bilgi ve iletişimde sınırların aşılabildiği en üst nokta olarak nitelendirilebilen elektronik bir sistem ve kültürel bir olgudur. Küreselleşme sürecinde dünyanın her bölgesinden farklı demografik özelliklere sahip bireylerin yaşamlarını kolaylaştırabilecek bilgilere internet aracılığı ile ulaşabilmelerini sağlayan internet, günümüzde hem bireysel hem de toplumsal anlamda iletişimin ve bilginin odağını oluşturmaktadır (Bila, 2001:177).

Kolay ve çabuk erişilebilir, sınırlandırılmayan erişim imkânı, internetin diğer iletişim araçlarına göre

kullanıcılarına sağladığı en büyük ve en önemli imkândır. İnternet üzerinden iletişimle hem kitle iletişim ihtiyacı giderilmekte, haber ve meydana gelen olay ve gelişmelerden bilgi sahibi olmakta hem de telefon, faks gibi bireysel iletişimi de kapsayarak geleneksel kitle iletişim araçlarını geride bırakma potansiyeline sahip olmaktadır. Zaman ve mekân sınırı tanımayan, kolay bilgi sağlayan internet hızlı bir iletişim kaynağı olması ile birlikte, gelişme çağındaki çocuklarda sosyal sapmalara ve fiziksel hareketsizliğe yol açabilmektedir. Bu nedenle bireylerin toplumsal bir olgu olarak interneti kritik, yaratıcı ve akılcı düşünme becerilerini kazanabilme yönünde kullanmaları ve internette yararlı bilgilere ulaşma yöntemlerini belirlemeleri ve internetin olumlu ve olumsuz yönlerinin farkında olmaları gerekmektedir. Bu bakımdan araştırma internetin kullanılması sürecinde olumlu ya da olumsuz etkilerinin neler olacağı, teknolojinin bilgi toplumu olma yolunda mı kullanıldığı yoksa eğlence, oyun ve boş zamanların değerlendirilmesi amacıyla kullanılıp kullanılmadığını ortaya koyması açısından önem taşımaktadır.

2. İnternetin Ortaya Çıkışı ve Gelişim Süreci

Amerika Birleşik Devletlerinde altmışlı yılların başında, RAND Corporation adlı kuruluş tarafından olası bir nükleer savaş sırasında, güvenli olarak askeri haberleşmeyi sağlamak amacıyla, bilgisayar ağı geliştirmek üzerine bir proje oluşturulmuştur. Bu proje internetin gelişiminde ilk adım olmuştur. Bunun devamında 1969 yılında ABD Savunma Bakanlığı tarafından ARPANET (Advanced Research Project Agency Network) adıyla bilgisayarlar arası ağ iletişimi başlatılmıştır (Yükselen, 2007: 203). Aslında, bu sistem nükleer bir savaş sırasında, pek çok bilgisayarın zarar gördüğü bir ortamda haberleşmeyi mümkün kılmak için tasarlanmış bir sistemdir. Fakat zaman içinde bu ağ üzerinden, bilim adamları ve araştırmacılar birbirleri ile kolayca iletişim kurabilir duruma gelmişlerdir. Kurulan ağ sayesinde bilgisayarların ortak kullanımı, mesaj ve bilgilerin paylaşımı sağlanmıştır. 1973 yılında ARPANET ağına İngiltere ve Norveç'ten iki üniversite bağlanmıştır. Bu olay tarihe küresel anlamda ilk bağlantılar olarak geçmiştir (Yükselen, 2007: 203).

Bu sistem, çok kısa zamanda genişlemiş ve daha sonra ikiye bölünmüştür. Bölünen sistemin bir parçası MIL-NET adını almış, diğeri ise ARPA-NET olarak devam etmiştir. Bu bölünmenin ardından, iki ağ arasındaki iletişim bir takım İnternet protokolleriyle kurulmaya başlanmıştır. Bir ağdaki bir bilgisayarın diğer ağdaki bir bilgisayara ulaşmasını sağlayan bu protokollerle birlikte, ünlü "IP" terimi teknoloji dünyasında yerini almıştır (Toğuşlu, 2002: 37).

Soğuk savaş koşullarının ortadan kalkmasıyla birlikte, özellikle 1990'ların ilk yarısında gelişip piyasaya sürülen yazılım ve onu tamamlayan diğer unsurlar ile internet ticarileşmiş ve kullanımı yaygınlaşmaya başlamıştır. Zaman içinde İnternet, kişi ya da işletmelerin herhangi bir kuruma bağlı olmadan istedikleri zaman bağlanabilecekleri bir ağ sistemine dönüşmüştür. Bugün bilgi teknolojisindeki en önemli eğilim, kurumsal ağların açılarak birbirlerine bağlanması ve aynı zamanda kişisel bilgisayarların İnternete bağlanması olarak kabul edilmektedir. Ayrıca internet sayesinde pek çok alandaki birçok bilgiye, kolay, ucuz, hızlı ve güvenli bir şekilde erişilebilmek mümkün hale gelmiştir (Ayfer, 1997: 1).

Bilgisayarların birbirleriyle iletişimde bulunabilmesi için oluşturulan ağlar yeni bir iletişim ortamının doğmasına yol açmıştır. Ancak bilgisayarların birbirine bu ağlarla bağlanmasıyla insanlar arası iletişim gerçekleşmektedir (Atabek, 2001:116). Ağlar üzerinde söz konusu olan asıl unsur, bilgisayarlar arası veri alışverişidir. Bundan dolayı bilgisayar ağlarının ve İnternetin kişiler arası yeni bir iletişim ortamını ortaya çıkardığı kabul edilmektedir. Aynı zamanda "İnternetin anonim karakteri sayesinde, aynı şekilde düşünen insanların, zaman ve mekâna bağlı olmaksızın kolaylıkla bir araya gelerek, sanal topluluklar oluşturması, farklı kültüre mensup insanların birbirlerini tanıma fırsatı bulması, sanal ilişkilerden gerçek ilişkilere geçişlerin yaşanması ve insanların her türlü düşünceyi daha özgür ifade edebilir hale gelmesi, sosyal hayatta başlıca gözlemlenen değişimlerdir" (Bila, 2001:179-183).

İnternet üzerinde dört tür iletişim şekli gerçekleştirilmektedir. Bunlar (Morris Oğan, 1996: 42-43);

- E-Posta gibi bir kişiden diğer kişiye asenkron (eş zamanlı olmayan) iletişim.
- Usenet, E-Grup gibi çok kişi arasında asenkron iletişim.
- Chat gibi bir kişiden diğer kişiye, bir kişiden çok sayıda kişiye ya da çok kişi arasında eş zamanlı iletişim.
- Web gibi bir kişiden çok sayıda kişiye ya da çok kişi arasında asenkron iletişimidir.

İnsanların daha iyisini ve hızlısını arama dürtüsü, İnternette beklentileri, arayışları artırmış ve sorunsuz bir yapıya doğru ilerlemesine neden olmuştur.

Dolayısıyla internet kişiler arası, kitleler arası iletişim açısından farklılaşmış ve yeni bir iletişim ortamının oluşmasına neden olmuştur.

Günümüzde insanlar, ellerinin altındaki kişisel bilgisayarları ve uluslararası işlerliği olan yüzlerce bilgisayar ağına bir anlamda toplamı olan internet yardımıyla, dünyanın herhangi bir bölgesinde bulunan bilgilere anında ulaşabilmektedirler (Önalın,1994: 6-12). Böylece; önce bilgisayarlılar, bilim adamları ve araştırmacıların ağ üzerinden bilgi alışverişi sağlamakta kullandıkları internet, başta ABD ve Kanada'da zamanla popüler hale gelmeye başlayarak 1995'ten itibaren elektronik ticaretin (e-ticaret) en yeni, ama en hızlı gelişen aracı haline gelmiştir (Mucuk, 2001: 235-236).

İnternetin yaygınlaşmasına bağlı olarak e-ticaret önemli bir ticari potansiyel yaratmıştır. Bugün "Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü'nün (OECD) 7 ülkesindeki perakende satış içinde e-ticaretin payının 2001-2002 dönemi için %5, 2003-2005 dönemi için %15 olduğu tahmin edilmesi bu anlamdaki gelişmenin önemini ortaya koymaktadır" (Kartal, 2002: 29).

Yerinden alışveriş, yerinden bankacılık gibi, kişinin bulunduğu her ortamdan bu imkânı kullanması, insanlığın sosyal yaşamını olumlu etkilemektedir. İnternet kullanımının hayatın akışını yönlendiren farklı alanlara kaydığı düşünüldüğünde, iş tanımları ve yaşam biçimlerinin değişmeye başladığı da söylenebilir. Diğer yandan, internet ortamında teknik standartların belirsizliği, işlemlerin yasal düzeni, sözleşmenin kurulamaması, bilginin güvenlik ve gizliliği, elektronik imza gereksinimi, internet faaliyetlerinde düzenleme ihtiyacı ve devletin rolü, vergilendirme, internet işlemlerinin usul hukuku açısından durumu, tüketicinin korunması, internetin önündeki temel sorunlardan bazılarıdır. İnternet kullanan toplulukların sayısının ve türünün her geçen

gün artması nedeniyle, ticari faaliyetlerin bu alanlara yönelmesine neden olmuş, geleneksel işletme işlevleri bu alanda kendisini göstermeye başlamıştır. Bu amaçtaki çalışmaların temeli olan pazarlama faaliyetleri de internet üzerinden yapılmak suretiyle önemli ölçüde artmıştır ve “İnternet üzerinde pazarlama olarak adlandırılan yeni bir işletmecilik işlevinin oluşmasına neden olmuştur” (Kırcova, 2002: 31).

3. Türkiye’ de İnternet Kullanımı

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de artık internet; günlük yaşamın ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir (Akgül, 2013:1-2).

Türkiye’ de internet kullanıcı sayısının düşük olması; bilgisayar fiyatlarının yüksek olmasından ve internet kullanımına ilişkin bilgi yetersizliğinden kaynaklanmaktadır. İnternet kullanıcı profilini belirleyen araştırmanın sonuçlarına göre; internet erkeklerin egemenliğindedir. Erkek kullanıcı oranı %82’ dir. İnternet kullanma yoğunluğu büyük kentlerde %80 olup, üniversite öğrencisinin %30’ unun internet kullandığı belirlenmiştir. İnternet kullanma süresi yarım saatten az ve iki saatten fazla zaman aralığında değişen süreler içinde %13-35 oranındadır (inet-tr.org.tr , 2013).

Devlet İstatistik Enstitüsü tarafından ilk defa 2004 yılı Haziran ayında yapılan “Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Araştırması” sonuçlarına göre; hanelerin %7.02’ si internet erişim olanağına sahiptir. Bu hanelerin %83.53’ ü internet erişimini kişisel bilgisayar üzerinden sağlamaktadır. Modem (normal telefon üzerinden bağlantı) en yaygın kullanılan internet bağlantı türüdür. 2004 yılı Nisan-Haziran döneminde 16-74 yaş grubundaki bireylerin bilgisayar kullanma oranı %16.80, internet kullanma oranı %13.25’ dir. Aynı araştırmada, bilgisayar ve internet kullanma oranının 16-24 yaş grubu kadınlar ve erkeklerde yüksek olduğu, tüm yaş gruplarında ise erkeklerin daha yüksek oranda kullanıcı oldukları da saptanmıştır. Öğrenim düzeyinin bilgisayar ve internet kullanımını etkilediği, üniversite/master doktora mezunu bireylerde bilgisayar kullanma oranının %69.7 ve internet kullanma oranının %60.1 olduğu bulunmuştur. Lise mezunlarında bu oranlar %37.8 ile %29.8’dir. Bir okul bitirmeyen bireyler ile ilkökul mezunu bireylerde bu oranların çok düşük olduğu belirlenmiştir. İşgücü açısından dikkate alındığında; bilgisayar ve internet kullanımının öğrencilerde en yüksek (%64.4, %53.5) olduğu, bunu ücretli ve maaşlı çalışanlar (%33.6, %26.6) ile işsiz/ iş arayanların (%22.3,%20.7) izlediği belirlenmiştir (die.gov.tr, 2013).

4. İnternetin Kullanılma Sebepleri

Türkiye İstatistik Kurumunun (2005) yılında yapmış olduğu araştırmaya göre internet en çok şu amaçlar için kullanılmaktadır.

İletişim: Mesaj gönderme, alma, internet üzerinden telefonla görüşme, video konferansı, chat sitelerini kullanmak gibi.

Bilgi arama ve çevrimiçi hizmetler: Mal ve hizmetler hakkında bilgi aramak, eğitimle ilgili konularda bilgi aramak, sağlıkla ilgili konularda bilgi aramak, seyahat ve konaklama ile ilgili hizmetlerin kullanımı, radyo dinlemek ya da televizyon izlemek, oyun, resim ya da müzik indirmek ya da oyun oynamak, gazete ya da dergi okumak, haber indirmek, iş aramak ya da iş başvurusu yapmak gibi.

Mal ve hizmet siparişi vermek ve satmak: Bankacılık internet bankacılığı diğer finansal hizmetler, hisse senedi alımı, mal ve hizmet almak, sipariş vermek, mal ve hizmet satmak, müzayede ile satış gibi.

Kamu kurum ve kuruluşlarıyla iletişim: Kamu kuruluşlarına ait web sitelerinden bilgi edinmek, resmi formların, dokümanların indirilmesi, doldurulmuş form göndermek gibi.

Eğitim: Eğitim faaliyetleri okul, üniversite, ileri eğitim kursları, özellikle istihdamla ilgili diğer eğitim faaliyetleri gibi.

İnternet öncesinde bilgi kaynakları haricinde kısa sürede bilgiye ulaşımı sağlayan bir teknoloji mevcut değildi. İnternet sayesinde yazılı, sesli, görüntülü vb. bütün bilgi kaynakları tek bir çatı altında toplanma imkânına kavuşmuştur.

5. İnternet ve Gençlik

Teknoloji ilerledikçe ve bilgisayar kullanımı günlük hayatın içine daha çok girmekte, giderek daha fazla insanın bilgisayar, internet, oyun gibi farklı türde kendilerini ifade etme yoluna gittiği düşünülmektedir. Sosyal becerileri konusunda yetersiz hisseden, yüz-yüze ilişkilerde güçlük yaşayan, fiziksel görünüşünden hoşnut olmayan, kişiler arası ilişkilerde kendine güvenmeyen insanlar elektronik iletişimlerle kendilerini daha rahat hissedebilmekte, bu türdeki ilişkileri, gerçek ilişki ve iletişime tercih edebilmektedir. Başlangıçta web sayfalarının renkli dünyası, zengin bilgi arşivi, multimedya sunumları, farklı insanlarla iletişim kurma imkânı cazip gelirken, bilgisayar ve internet ödev veya iş amaçlı kullanılırken, zamanla bilgisayarın niteliği ve içindeki programlar önemsizleşip, tek gereksinim internet erişim programları haline gelebilmektedir. Bilgisayar kullanımı hakkında bilgili olmak ya da kullanımın işe yarar bir amacı olması, yerini sadece bilgisayar başında olma isteğine bırakabilecek şekilde değişim gösterebilmektedir (Y.y., 2010 : 27).

13-19 yaş arasındaki gençler internette en çok tehlike altındaki kesim olarak görülmektedir. Çünkü bu kesim üzerinde ailelerin denetim gücü zayıflamakta ve sanal ortamdaki aktivitelerin kısıtlanması zorlaşmaktadır. 13-19 yaş arasındaki gençlerin interneti daha farklı amaçlarla kullandıkları, daha küçük yaşlardaki kullanıcılara göre farklı ilgi alanların olduğu gözlemlenmektedir. Bu grubun genelde diğer insanlarla çevrimiçi iletişim kurmaktan hoşlandıkları bilinmektedir. Hepsinden daha önemlisi ise internette oldukça sık rastlanabilen cinsel içerikli web sayfalarına fazlasıyla ilgi gösterdikleri izlenmektedir (Keizer, 2001: 74).

Anne ve babalar çocuklarının çok açık ve net bir şekilde internette etkileneneceği korkusu taşımaktadırlar. Fakat yine de internetin gerekli olduğu da bir gerçektir. Aileler genellikle internetin çocukların okulda derslerine yardımcı olması nedeniyle gerekli görmektedirler. Bu olumlu etkilerle birlikte internetle birlikte yüz yüze görüşmenin engellenmesinin; izolasyona, yalnızlığa ve yabancılaşmaya sebebiyet verdiği hususunda pek çok bilim adamı aynı görüşü paylaşmaktadır. Ayrıca, küçük fakat belirgin bir grubun aşırı internet kullanımı nedeni ile evliliklerini bitirdikleri de başka bir gerçektir.

6. İnternet Kafeler

Genel olarak internet kafe; içinde internet bağlantılı bilgisayarları olan, içecek ve yiyecek servisi de yapılan, modern dinlenme ve öğrenme mekânları olarak tarif edilebilir. Bu mekânlarda, internet kullanımının yanı sıra, bilgisayarlarda oyun oynama, yazıcıdan çıktı alma ve temel bilgisayar kullanımı hizmetleri de verilebilmektedir (Yıldız ve Bölükbaş, 2003:187).

İnternet kafeler, ilk olarak Amerika Birleşik Devletleri'nde ortaya çıkmıştır (ttnet.net.tr, 2013). İnternet kafeler; insanların bilgisayar kullanma ihtiyaçlarını, evlerinin ve ofislerinin dışında, sokakta temin edebilmelerini ve adrese bağımlı olmadan, hemen her köşe başında hizmeti kiralayarak, daha düşük maliyetlerle ve konforlu olarak almasını sağlamıştır. Zaman içinde, kafe kavramı, bilgisayar salonları olarak adlandırılabilir bu mekânlara girmiş ve sosyal bir anlam yüklenmiştir. Hizmet çeşitliliği, her geçen gün gerek donanım gerekse sosyal olarak sürekli artmıştır. Bu nedenle internet kafeler, sadece bilgisayar ve internet mekânı olmaktan çıkmış, birçok etkinliğin sunulduğu son derece renkli, sosyal ortamlar haline gelmişlerdir (Yıldız ve Bölükbaş, 2003: 187).

İnternet kafelerin müşterilerin genellikle evinde bilgisayarı olmayan ortaokul ve lise öğrencileri olduğu gözlemlenmektedir. Merak ettikleri ve ailelerinden, öğretmenlerinden, çevrelerinden öğrenemedikleri birçok şeyi internet sayesinde öğrendiklerini, kendilerine yeni arkadaşlar bulduklarını söylemişlerdir. İnternet doğru ve bilinçli bir şekilde kullanıldığında çok iyi bir bilgi ve tecrübe kaynağı olabilmektedir. Gençler bu konuda yol göstericilere ihtiyaç duymaktadırlar.

Ülkemizde, internet kafeler, bireyleri bilgi toplumu olma yoluna götüren, bilgiye erişim yolları olarak görülmeğe ziyade, daha çok bilgisayarların multimedya özelliklerinin kullanıldığı eğlence yerleri, sohbet edilen, oyun oynanan yerler ve boş zaman geçirilen mekânlar olarak algılanmaktadır (Gümüş, 2003: 4). Bu algı, özellikle çocukların ve gençlerin internet ve bilgisayar oyunları bağımlılığı gibi çeşitli psikolojik etkilere maruz kalmalarını beraberinde getirmektedir.

İnternet kafeler toplumun hizmetine sunumuna yönelik düzenlemelerin yapılamamış olması, buraları zaman zaman suç ve suçlu üreten ya da barındıran yerler olarak ön plana çıkarmaktadır. Günümüzde, kolluk birimleri ve savcılıklara intikal eden, internet kafelerden işlenmiş suç dosyaları oldukça fazladır. Bu yolla işlenen suçlar, daha çok kredi kartı dolandırıcılığı, asılsız ihbar, kişilik haklarına saldırı, terör örgütlerinin faaliyetleri, pornografi olarak gün yüzüne çıkmaktadır. Ancak, bu durum sadece Türkiye'de değil, internet kafe konusunda yasal boşlukların ve belirsizliklerin bulunduğu birçok ülkede yaşanmaktadır. Bugün başta ABD olmak üzere birçok ülke, sanal ortamda meydana gelen, terörizmden pornografiye kadar uzanan birçok suçla etkin bir şekilde mücadele edememektedir (Bilişim Suçları Değerlendirmeleri, 2004:1).

7. İnternet ve Sosyal Yaşam

Bireylerin sosyalleşmelerinde, sosyal çevreleri ile ilişkilerinde ve sosyal yaşantılarında internetin çok etkili olmaya başladığı ve sosyal hayatı, toplum ve kültürleri hızla değiştirip dönüştürmekte olduğu artık yadsınmaz. Aslında elektronik iletişim ve sanal ilişki konuları o kadar yeni olgular ki, bunun toplumsal olarak ne anlama geldiğinin

akademik araştırmalarla kesin bir şekilde ortaya konması neredeyse imkânsız gibi görünmektedir. İnternet, yeni ilişkilerin ve toplulukların oluşumuna katkı mı sağlamaktadır yoksa bireylerin toplumla ve gerçek dünya ile ilişkilerini bozarak onları izole mi etmektedir? Bu konuda sergilenen tüm çabalara rağmen, elektronik ağlarda sosyalleşmenin ne kadar gerçekleştiği ve bu yeni sosyalleşme biçiminin kültürel etkilerinin neler olduğu hala belirsizdir (Castells, 2005:475-476).

Hızla gelişen bilişim sektörü, bireyleri teknolojiye ayak uydurmaya zorlamaktadır. Artık mektup yerine e-posta, telefon yerine video konferans ve kütüphane yerine arama motorları gibi araçlar kullanılırken, kişiler arasındaki yüz yüze sohbetin yerini de sanal sohbet almaktadır (Tezci, 2003: 16).

İnternet aracılığıyla karşılıklı paylaşılanlar elektronik ortamda paylaşılabilen bilgi, belge ve verilerden ibaret değil elbet. İnsanlar bugün, duygu, düşünce ve ilgilerini de internet aracılığıyla çok yoğun bir biçimde paylaşmaktadırlar. Öyle ki, bilgisayar başında oturan bireyler hiçbir insan yüzü görmeden, hiçbir jest ve mimiğe şahitlik etmeden başka insanlarla saatlerce yazışmakta, oyunlar oynamakta ve sanal bir birliktelikle zaman geçirmektedirler, ihtiyaç duyulan jest ve mimikleri karşılamak için birtakım semboller üretmeyi de ihmal etmeden. Bu semboller öyle bir boyuta vardı ki sembolik bir internet dili bile oluşmaya başladı. Sanal dünyanın sosyo-kültürel anlamda önemli bir alternatif haline gelmiş olması arkadaşlarla, eş dost ile buluşmak yerine evden chat yapmayı ya da internet üzerinden karşılıklı oyun oynamayı tercih edilir duruma getirmiştir (İnce, 2000:158). Elektronik ticaretin ekonomik ve sosyal boyutunu ele alan Bozkurt (1999: 57)'a göre, e-ticaret ekonomik ve sosyal alanda önemli değişimleri beraberinde getirmektedir. Global rekabet ve verimlilik artmakta, firmaların yapıları ve çalışma şekilleri değişmekte, verimlilikteki artışın sosyal boyutta olumlu etkilerinin olacağına dair iyimser yorumlar yapılmaktadır. Öte taraftan, enformasyon teknolojileri bir taraftan yeni işler yaratırken, diğer taraftan birtakım geleneksel meslekleri de ortadan kaldırmaktadırlar. Bu yeni işlerin büyük bir kısmı yüksek vasıf gerektirdiğinden, düşük vasıflı işgücü her zamankinden daha fazla işlerini kaybetme riski ile karşı karşıya kalacaktır.

İnternetin faydalarını dile getiren değerlendirmeler kadar, olumsuzluklarına vurgu yapılan eleştiriler de sıkça gündeme gelmektedir. Kimi eleştirmene göre internet toplumu, sosyal ilişkileri zayıflamış, kendi içine kapanmış, yaşamını bilgisayar başında sürdüren ve çevresini ihmal eden kişilerden oluşan problemlili insanlar yumağını simgeliyor. Oysa interneti, sosyalleşmenin yeni bir boyutu olarak tanımlayanlar da var. Onlara göre, internet kullanıcıları interaktif araçlar sayesinde, normal yaşantılarında hiçbir zaman kuramayacakları ilişkileri kolaylıkla kurabiliyor, ulusal sınırların olmadığı bir ortamda, dünyanın dört bir yanından dostlar edinebiliyorlar (Karaca, 2007: 47-57).

Paul Virilio, Alain Finkielkraut gibi bazı düşünürlerle interneti insanların refah ve mutluluğu için bir tehdit olarak görmektedirler. Virilio, internetin coğrafi sınırları yok ettiğini ancak insanları yalnızlaştırıp izole ettiğini iddia eder. İnsanların çokça iletişimde bulunduklarını, ancak gittikçe daha az konuştuklarını tespit eden Virilio, internet bağımlılığından söz ederken "Bilişim Bombası", "Elektronik Afyon" gibi ilginç kavramlar kullanır. Yazarın ifadesine göre, Avrupa'daki psikiyatri klinikleri internet bağımlılığından

kurtulmak isteyen insanlarla dolup taşmaktadır. Buna rağmen kurumlar, şirketler, okullar, üniversiteler, televizyon kanalları, gazeteler, dergiler, hipermarketler, parlamentolar, şehirler, ülkeler sanal dünyaya taşınmaya devam ediyor. Uzun vadede internetin insanları mutlu mu yoksa mutsuz mu kılacağı aslında onun kimler tarafından nasıl kullanılacağına bağlı. İyi şeylere aracılık etmesi koşuluyla internet 21. yüzyılın en yararlı buluşudur denilebilir (Tarcan, 2005:5-8).

Sanal ortamda ilişki kuranlar, genellikle bir birlerine karşı dürüst davranmamakta, kurmaca kimliklerle gerçekte olduklarından çok farklı görünmeye çalışmaktadırlar. Bu şekilde başlayan bir dizi olumsuzluğun zamanla kişileri birtakım psikolojik ve kişilik problemleriyle karşı karşıya bırakması kaçınılmaz olmaktadır. Çünkü sanal ilişkilerde kişiler muhatapları ve onların samimiyeti hakkında hiçbir şey bilmiyor ve başka bir kimlikle konuşup yazışırken aynı şeyin kendisine de yapılabileceğini düşünüyor. Bu kısır döngü bir süre sonra internet kullanıcılarının sistematik olarak güven duygularını örselemeye ve güvensiz insanların sayısını arttırmaya başlıyor. Yani insanlar güvenmemeyi öğrenmektedirler. Bilinçaltında bu şekilde oluşan güvensizlik duygusu insanların tüm yaşamlarına yansımakta ve onları kendilerine yabancılaştırmaktadır (Şahinboy, 2002: 36). Kimileri internet'in, insanların ilişkilerini sınırlandırdığını, asosyalleştirdiğini ve eve kapattığını iddia ederken; kimi de bu görüşün tam tersini savunmaktadır. İnterneti yeni bir sosyalleşme aracı olarak görenler, bu kadar kısa zaman ve az harcamayla dünyanın dört bir tarafından arkadaş bulmanın veya aynı zevklere sahip insanlar arasında gruplar kurup planlar yapıp gerçekleştirmenin başka bir yolla mümkün olmayacağını savunmaktadırlar (Akınoğlu, 2002: 23-27).

8. İnternetin Toplum, Aile ve Birey Yaşamına Etkileri

Küreselleşmeyle birlikte değişen ve gelişen günümüz dünyasında, internet sosyo-kültürel, ekonomik ve siyasi etkileri olan bir araç olarak kullanılmaktadır. Tüm yeni teknolojiler gibi internet de kullanıldığı andan itibaren toplumda yeni değişim ve gelişimleri de beraberinde getirmiştir. Teknolojinin sağladığı bu kolaylıklar sayesinde toplumun her kesimi aynı derecede benimsemekte ve etkilenmemektedir. Kişiden kişiye toplumdan topluma değişmektedir. Bununla birlikte bu etkilenmenin derecesi de aynı şekilde değişmektedir.

8.1. İnternetin Olumsuz Etkileri

İnternetin kullanıcıları için sosyal ilişkiler yönünden bazı getirileri ve kayıpları olabileceği düşünülmektedir. İnternetin gençler üzerindeki olumsuz etkilerinin bazıları şunlardır:

8.1.1. İnternet ve Etik Sorunlar

İnternette karşılaşılan güvenlik sorunları ve etik ihlaller, bu teknolojinin sağladığı pek çok yenilik ve kolaylığın beklenenin çok altında bir düzeyde kullanılmasına yol açmaktadır. Güvenlik konusundaki endişeler internetin ticari kullanımını önemli ölçüde baltadığı gibi, etik ihlaller de pek çok kişinin internete soğuk bakmasına ve sosyal hayata katkı sağlayıcı boyutunu görmezden gelmesine yol açmaktadır. Hızla gelişen ağ teknolojisi, daha önce mevcut olmayan birtakım suçların ve etik ihlallerin ortaya çıkmasına yol açmaktadır. Ekonomik ve sosyal açıdan kayıplara yol açan bu tür problemlerin önlenmesi ise pek mümkün olmamaktadır (Naralan, 2002:139).

Günümüzde internet etiği sıkça gündeme gelmektedir. Etik kavramı, insanların birlikte yaşamasını rasyonel ve güvenilir kılmak için geliştirdikleri alışkanlık ve töreleri ifade eder. Bunlar, karşılıklı güven ortam ve atmosferi oluşturur. İnsanlar arası her türlü iletişimi normlar aracılığıyla düzenleyen etiğin internetle kurulan iletişimi de düzenlemesi beklenmektedir (Yediğ ve Akman, 2002:111-112).

İnternet etiği denilince genel olarak şunlar akla gelmektedir: Karşıdakinin özel yaşamına müdahalede bulunmama ve diğer kişilere karşı saygılı olma. Sohbet esnasında başkalarını rahatsız edecek şekilde ırk, din, dil, seks, siyaset gibi konular hakkında açıklamalarda bulunmama ve diğerlerini de bu yolla rencide etmeme. Kanun, ahlâk ve kamu düzenine aykırı mesaj içeriği göndermek, uygunsuz, yalan ve iftira içerik ya da mesaj ve bilgileri göndermek, tehdit etmek, küfür, vb. fiilleri işlemek, kişi veya kuruluşların gizli bilgilerini yayınlamak, reklâm ve internet sitesi tanıtımı yaparak başkalarını rahatsız etmek gibi hareketlerin doğru olmadığı unutmama (Y.Y., 2010: 34).

8.1.2. İnternet ve Bilişim Suçları

İnternet üzerinden işlenen suçlara bilişim suçları (siber suç) denilmektedir. İşlendiği coğrafya, mekân ve zamanı tam olarak tespit etmenin güçlüğü sebebiyle suçlulara kolayca ulaşılamadığından bu tür suçları önlemek oldukça güçleşmektedir. İnternet suçlarının başında, web sitelerine saldırıda bulunma, kişisel bilgisayar veya sistemlere virüs yoluyla zarar verme, kredi kartları ve banka hesapları ile ilgili bilgilere ulaşarak dolandırıcılık yapma, bilgi hırsızlığı ve pornografi gelmektedir. Genel itibarıyla ülkemizde karşılaştığımız bilgisayar suçları şunlardır: 1. Bilgisayar sistemlerine ve servislerine yetkisiz erişim ve dinleme. 2. Bilgisayar sabotajı. Bunun için zaman bombası, truva atları, virüsler, solucanlar gibi yazılımlar kullanılabileceği gibi sisteme fiziksel zarar da verilebilir. 3. Bilgisayar sistemlerini kullanarak sahte materyal (banknot, kredi kartı, senet vs.) oluşturmak veya dijital ortamda tutulan belgeler üzerinde değişiklik yapmak. 5. Kanunla korunmuş bir yazılımın izinsiz kullanımı. 6. Yasadışı yayınlar. Bunlar, terör içerikli internet sayfaları, genel ahlaka aykırı pornografik görüntüler içeren internet sayfaları ve bir kişiye karşı yapılan hakaret ve sövme suçunu içeren yayınlardır (EGM, 2013).

Bilişim suçlarının baş aktörleri "hacker"lerdir. Büyücü, üstad anlamlarına gelen hacker sözcüğünün ilk defa 1970 yılında Massachusetts Institute Technology (MIT) laboratuvarlarında ortaya çıktığı belirtilmektedir. İlk zamanlar daha çok kendilerini ispatlamak ve internette neler yapabileceklerini göstermek amacıyla hareket eden hackerler, bilgisayar dünyasını her yönüyle çok iyi bilen kişilerdir. Bunlar daha çok şirketlerin ve devlet kuruluşlarının bilgisayar ağlarına izinsiz giren, bazen zarar vermek, bazen teknik olarak iyi olduklarını kanıtlamak bazen de casusluk gibi amaçlarla çalışan kişilerdir. "Cracker"lar ise, bilgisayar programlarını, dosyalarını şifrelerini çözümlerle çoğaltan, çalan ya da dağıtan kişiler için yapılan genel tanımdır (İnce, 2000:179).

İnternetin sağladığı hizmetlerden biri de elektronik ticarettir. Genel olarak, ticari faaliyetlerin geleneksel dağıtım kanallarından, yeni (elektronik) kanallara kaydırılmasıdır. Bir başka tanıma göre, iletişim ağları vasıtasıyla işlemlerin gerçekleştirilmesi, işletme ilişkilerinin sürdürülmesi ve iş bilgilerinin paylaşılmasıdır (Tekin, 2003: 296). Güvenlik

problemi e-ticaret ve e-bankacılığın önünde bir engel teşkil etmektedir. Kredi kartı bilgilerinin ele geçirilmesi, banka hesaplarına müdahale edilmesi, böylece kişi ve bankaların zarara uğratılması gibi olaylar sıkça yaşanmaktadır. Başvurulan tedbirlerin yetersiz kalması güvensizliği artırmakta, dolayısıyla büyük bir potansiyele sahip olan elektronik ticaret hak ettiği yere ulaşamamaktadır. Çalışmalar sonucu, biyometrik tanıma, akıllı şifre gibi sistemler basta olmak üzere, çeşitli güvenlik unsurları oluşturulmuştur. Ancak oluşturulan güvenlik duvarlarının aşılması her an için söz konusu olabildiğinden mutlak bir güvenlik söz etmek mümkün olmamaktadır. İnternetin oluşturduğu sanal toplum içinde, daha önce hiç karşılaşmamış hukuki problemler ortaya çıkmakta, ancak internet hukuku internet teknolojisindeki gelişmelere paralel geliştirilememekte, bu konuyla ilgili yasal mevzuattaki boşluklar devam etmekte ve siber hukukun problemleri tam olarak çözülememektedir (Gökçöl, 2013).

İnternet üzerinden işlenmekte olan önemli suçlardan birisi de pornografidir. Bütün önlemlere rağmen bu suçun önü bir türlü alınamamaktadır. Çıkar amaçlı çalışan şahıslar, küçük çocukları bu ise alet etmekten, sanal ortamda kadın pazarlamaya; erotik resimler yayınlamaktan, porno videolar içeren siteler oluşturmaya kadar geniş bir yelpazede faaliyet göstermektedirler. Bu tür içeriğe sahip internet sitelerinden korunmak için en sık başvuru olan yol, filtre denilen bir takım bilgisayar programları yardımıyla erişimi engellemektir. Ancak, sözü geçen sistem her zaman ve herkesin bu sitelere erişimini engellemeye yetmemekte ve siber suçların engellenmesinde herhangi bir etkiye sahip bulunmamaktadır.

Siber suçlar pornografiden ibaret değildir. Telif yasasının ihlali, izinsiz erişim ve veri kopyalama gibi davranışlar bu çerçevede değerlendirilebilir. Yeni yasal düzenlemelerle internet ortamında yayınlanan veriler ve kullanıma sunulan yazılımlar telif eserler çerçevesinde değerlendirilmekte ve izinsiz kopyalanması veya çoğaltılması suç kabul edilmektedir. Ancak kontrolünün güç olması nedeniyle pek çok kişi tarafından bu suçlar da sanal ortamda sıkça işlenmektedir. İnternette güvenliği en çok riske sokan unsurlardan birini elektronik postalar oluşturmaktadır. Zira bilgisayarın çökertilmesinde (kullanım dışı bırakılması) ya da veri hırsızlığında kullanılan virüsler çoğunlukla e-posta yoluyla bilgisayarlara bulaştırıldığı gibi, özel veya gizli bilgilerin pek çoğu da genellikle Chat (sanal sohbet) esnasında ya da e-mail yoluyla toplanmaktadır. Bu bakımdan elektronik posta servislerinin de birer risk unsuru oldukları akılda tutulmalı ve güvenilmeyen postalara temkinle yaklaşılmalıdır. İnternet üzerinden gönderilen tüm bilgiler paketlere veya küçük bloklara bölünerek gönderilir. Bu paketler, varış noktasına gelene kadar birçok sunucudan geçer ve yolda paket koklayıcı denilen bir program tarafından tespit edilip istenmeyen kişilerin eline geçebilir (Y.Y., 2010: 28).

Ortak kullanılan ya da başkalarının müdahalesine açık bir bilgisayar aracılığıyla veya internet kafe, işyeri gibi ortamlardan internete erişim sağlanması durumunda başkalarının işlediği suç teşkil eden fillerden sorumlu tutulma riski de bulunmaktadır. Bu durumda kişisel bilgi, belge ve şifrelerin başkaları tarafından kopyalanması ve kötü amaçlarla kullanılması söz konusu olabilir. Zira başkalarına ait şifreleri toplamaya çalışan kişilerin, internet kafelerdeki bilgisayarlara tuş kaydedici yazılımlar yerleştirdikleri görülmektedir. Böylece, internet kafedeki bilgisayarlarda

girilen şifre, bilgi ve mailler kullanıcıların haberi olmadan üçüncü kişilere ulaştırılmaktadır (Y.Y., 2010: 29).

8.1.3. İnternet ve Sosyal Sapma

İnternet kullananlarda rastlanması mümkün olumsuzluklardan biri de sosyal sapma davranışdır. İnternetin, bünyesinde her şeyi barındıran güvensiz, karmaşık ve yalana açık yapısı, çeşitli sosyal ve psikolojik problemlere zemin hazırlamanın yanında sosyal sapmayı doğurmaya da oldukça uygun bir özellik sergilemektedir. Bunun için özellikle denetimsiz bir biçimde internet kullanan çocuk ve gençlerin bu ortamın etkisiyle sosyal sapma davranışı göstermeleri her zaman söz konusu olabilmektedir.(Y.Y., 2010: 29).

İnternet aracılığıyla sapma davranışı gösterme söz konusu olduğunda, ilk akla gelen konular, pornografi, yalan, kumar, siber suçlar ve ahlaki yozlaşma olmaktadır. Gençler tarafından, internet üzerinden porno siteleri sıkça ziyaret edildiği gibi, chat esnasında çokça yalana başvurma, kumar sitelerine bağlanma, internet ve bilgisayar oyunları için harcanan zaman ve parayı aileden saklamak suretiyle aileye yalan söyleme davranışlarına da rastlanabilmektedir. İnternette ilgili en dikkat çekici sapma davranışları ise, çocuk pornosu, sapık örgütler tarafından gençlerin intihar dahil her türlü sapık görüş ve davranışa sürüklenmeleri ve internet aracılığıyla uyuşturucu madde, silah hatta kadın pazarlanması gibi sapkın davranışlar olarak karşımıza çıkmaktadır (Y.Y., 2010: 29).

Yıldız ve Bölükbaş'ın da ifade ettiği gibi, günlük yaşamda karşılığı olmayan bazı güdülerin bastırılmışlık oranına göre, internet ortamında cinsellikle ilgilenmenin azalması ya da artması söz konusu olabilmektedir. İnternette önemli bir yer işgal eden erotizmpornografi siteleri, her türlü sapkınlığa, sömürü ve istismara açık; cinsel şiddet, taciz, çocuk pornosu, teşhircilik ve sapıklık gibi birçok olumsuz unsuru sergilemektedir. Yapılan araştırmalarda (Bölükbaş, 2003), internet kafelerde kadın pazarlandığına bile vurgu yapılmıştır. İnternet kafelere devam eden gençleri bekleyen önemli tuzaklardan birisi de kumardır. Sayısal loto gibi çeşitli oyunlarla başlayan kumar tutkusu, internet üzerinden ulaşılan kumar siteleriyle, yeni bir boyut kazanmıştır. Gençler; chat yapma, internette sörf yapma, oyun oynama vs. aktivitelerini devam ettirirken, zamanın nasıl geçtiğini fark edemeyebilmektedirler. Bu durumda, gençler, ailelerinden aldıkları ya da kendilerinin kazanmış oldukları paranın tamamını ya da önemli bir kısmını internet kafelere ödemek zorunda kalabilmektedirler. Bunun yanında, aile üyelerinden, kafeye ödenen ücretler saklanabilir, yalan söylenebilir. “Yalan”, chat’le ilgili en önemli sorunlardandır. Chat yapan, chat yoluyla görüştüğü kişinin, yalan söylediğini düşünmekte, karşısındakine güvenmemekte ve yalana başvurmaktadır (Yıldız ve Bölükbaş, 2005: 49-51).

8.2. İnternetin Olumlu Etkileri

İnternet kullanma sayesinde gençlerin daha meraklı kişiler haline geldikleri, konuları araştırmanın daha kolay ve hızlı olması nedeni ile araştırmayı daha kolay yaptıkları görülmüştür. Gençlerin meraklı olmaları sayesinde araştırma yapmaları onların daha bilgili ve gelişmiş biçimde geleceğe taşıyacak ve içinde yaşadıkları toplumu kültür seviyesi yüksek bir toplum haline getirecektir. İnternet gençlere daha

kolay sosyal ilişki kurmaları konusunda kolaylık sağlamaktadır. Kullanıcının sahip olduğu hobi ve yeteneklerini geliştirmesi, bu alanlara yönelik internet üzerinde faaliyetlerde bulunması ve aynı hobileri paylaşan arkadaşlar edinmesi mümkün olabilmektedir. Yüz yüze iletişim kurarken çekingen olan gençler karşısındaki kimselerin yüzlerini görmediklerinde kendilerini daha kolay ifade edebilmekte ve daha kolay iletişim kurabilmektedir. İnternet sayesinde günler süren araştırmalar saatler veya daha kısa zaman içerisinde yapılabilmektedir. Gençler ödev ya da araştırmalarını sıkılmadan kısa sürede tamamlayarak başka faaliyetler için zaman ayırabilmektedir. Ulaşılan bilginin fazla olması nedeni ile araştırdıkları konuya ilişkin birçok kaynaktan fazla bilgi edinebilmektedir (Y.Y., 2010: 32).

İnternet sayesinde dünya küçük bir köy halini almakta ve dünyanın her yeri herkes için aynı uzaklıkta olmaktadır. İnsanlar görmek istedikleri ya da merak ettikleri her yeri oraya gitmeden bilgisayar başında görebilmekte ve istedikleri her şeyi öğrenebilmektedirler. Bu nedenle maddi olanakların yetersizliği yüzünden gezip göremedikleri yerleri hiçbir ücret ödmeden görme imkânına kavuşmaktadırlar. Gençler açısından bakıldığında; dünyanın herhangi bir yerinde yaşayan yaşlılarıyla iletişim kurma imkânına kavuşmaktadırlar.

İnsanlar kendileriyle alakalı ya da ailesinden birinin karşılaştığı herhangi bir sorunu başkalarıyla paylaşma eğilimine girmemekteler, daha çok kendi kendilerine halletmeye çalışmaktadırlar. Bu durumda internet sayesinde insanlar ailelerinin ya da kendilerinin herhangi bir sorununu kimseye duyurmadan sorunu çözme yollarına gitmektedirler. Yine aynı şekilde herhangi bir sağlık sorunuyla karşı karşıya kaldıklarında ve kimseye söylemek istemedikleri bir sağlık problemiyle karşılaştıklarında internet sayesinde hem çözüm yol ve yöntemlerine ulaşmaktalar hem de doktorla yüz yüze iletişim kurmadan irtibat kurmaktalar. Tüm bu örnekler aynı ortamda olmadan da iletişim kurulabileceğini gösteren ve internetin olumlu yönde kullanıldığını örnekleyen göstergeler olarak kabul edilmektedir. İnternet sayesinde hem yeni sosyal ilişkiler kurulmakta hem de insanlar başkalarına söylemeden kendi problemlerinin üstesinden gelmektedirler.

İnternet kullanan gençlerin zekâsını geliştirici yönde olumlu etkileri de bulunmaktadır. Bireyin düşünce gücünün ortaya çıkması ve gelişmesi bu noktadaki en önemli olumluluktur. Çocukların özellikle bilgisayar karşısındaki tutumları değerlendirildiğinde, internetin tahmin ve hayal gücünü bunun yanında ifade gücünün gelişmesinde etkili rol oynadığı söylenebilir. İnternet üzerinde strateji oyunlarının oynanması, web sayfalarının hazırlanması gibi aktiviteler çocuk ve gençlerin düşünce sistemini geliştirmeye ve onlara yeni yetenekler kazandırmaya neden olabilmektedir.

Bazı araştırmacılara göre, gençlerin suç istatistikleri son beş yıl baz alındığında sabit veya azalan bir eğilim göstermektedir (Tapscoot, 1999). Males'a göre (1998) , geçmiş iki on yıllık zaman diliminde Kaliforniya'da 13-19 yaş arası gençlerde cinayet ve hafif suç oranlarında % 40'lık bir düşüş, intihar ve kendine zarar vererek vuku bulan ölümlerde % 60'lık bir düşme ve ilaç kullanarak vuku bulan ölümlerde ise % 90 oranında bir azalma olduğunu yayınlamıştır. O ayrıca, öğrencilerin okul kayıtlarında, test skorlarında, kolej hazırlık çalışmalarında ve gönüllü çalışmalarında daha önceki nesillere göre daha iyi olduklarını ve yalnız, seçici ekonomik buhranın getirdiği işsizlik ve yoksullukla karşılaşan Kaliforniya'nın yoksul gençliğinde

şiddet ve yabancılaşma oranlarında artma olduğunu yayınlamıştır.

İnternet sayesinde, işletmeler tüm dünyaya çok daha az maliyetle kendi reklamlarını yaparak tüm dünyayı bir nevi pazar haline getirmektedirler. Bu da işletmelere hız, maliyet tasarrufu, zamandan tasarruf kazandırmaktadır. Dolayısıyla işletmeler rekabette üstünlük kazanmaktadırlar.

9. Sonuç ve Öneriler

Türkiye'de 1990'lı yılların sonu 2000'li yılların başı itibarıyla, insanların gelişen ve değişen teknolojiye büyük ilgi göstermesi nedeniyle internet kullanımı baş döndürücü bir hızla yaygınlaşmıştır. Günümüzde hemen her köşe başında bir internet kafenin bulunması bunu en iyi şekilde göstermektedir. Bu gelişmeler sonucunda internet, çok kısa bir süre içerisinde kendisini vazgeçilmez bir iletişim ve bilişim aracı olarak kabul ettirmiştir. Toplumun her kesiminin ilgi gösterildiği günümüz dünyasında internetin olumlu etkilerinin olduğu kadar olumsuz etkileri de bulunmaktadır. İnternet üzerinden okula kayıt yaptırmaktan, kontör yüklemekten bankacılık işlemlerine kadar çok geniş bir yelpazede hizmet sunulması; internet üzerinden yasa dışı işlemlerin gerçekleştirilmesini çok daha kolay hale getirmektedir.

Ortaya çıktığı günden bu yana internet, insanların ve toplumların hayatlarında giderek daha fazla ölçüde yer almaya başlamıştır. Bugün düşünüldüğünde neredeyse onsuz bir hayat yaşanılmayacağı kabul edilmektedir. Küreselleşmeyle birlikte bu değişim ve gelişim hız kazanmış, uzaklıklar anlamlarını yitirmiş, dünya küçük bir köy halini almıştır. Dolayısıyla her şeye ulaşmak daha kolay ve hiçbir sıkıntı yaşamadan bilgisayar başında istenildiği zaman ve mekânda ulaşılmaktadır. Durum böyle olunca internet sayesinde bireylerin ve gençlerin eğitim, kültür ve sosyalleşmek anlamında internetin olumlu yönde kullanılması büyük önem taşımaktadır. Yapılan gözlem ve incelemeler, görülen gelişme ve olaylar internetin istenildiği gibi kullanılmadığını göstermektedir. İnternet daha çok; bir oyun, eğlence ve bir ödev yapma aracı olarak kullanılmaktadır. Öte yandan başkaları tarafından da kötü amaçlar için de kullanılmaktadır. Durum böyle olunca bireyler hem toplumdaki izole hale gelmekte ve sosyalleşme ve yeni ilişkiler geliştirme anlamında olumsuz etkilenmektedirler. İnternet gençliği bir kimlik, kişilik ve değerler konusunda bir yozlaşmaya doğru gitmektedir. Buna bir de okumama, araştırmama, sosyal ve kültürel etkinliklere katılmama, yalan söyleme, şiddet eğilimi gösterme gibi davranışlar eklenince durum kötü bir hal almaktadır.

Her şeye rağmen, internette farklı dünyalara açılması, çağın gereklerinden olan bilişim teknolojilerini kullanabilmesi, derslerine katkı sağlayıcı malzemelere erişebilmesi, oyun, eğlence ve boş zamanları değerlendirme adına yeni alternatifler keşfedebilmesi, geleceğinin aydınlık olabileceğini gösterme adına olumlu olarak değerlendirilebilir. Yapılan bu değerlendirmelerden sonra şunlar önerilebilir:

Bilimsel kuruluşlar ve eğitim kurumları gibi tüm kamu kurum ve kuruluşları başta olmak üzere konuyla ilgili birimler tarafından araştırmacı, eğitimci ve öğrenciler basta olmak üzere her kesimden insana hitap edecek, bilgi

toplumunun ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik eğitim, sanat ve kültür amaçlı yararlı ve zengin içeriğe sahip web siteleri oluşturulabilir. Eğitim-öğretimin ilk basamaklarından başlanarak her yaştan bireylere bilgisayar ve internet eğitimi verilebilir, internetin amaçlı, işlevsel, verimli kullanımı ve zararlı boyutlarından korunma konularında bilinçlendirme çalışmaları yapılabilir. Anne-babaların kendi çocuklarından daha az internet bilgisine sahip olmaları ya da bu konuda hiçbir bilgi sahibi olmamaları problem oluşturmaktadır. Bunu önlemek amacıyla, ailelerin internetin verimli kullanımı konusunda çocuklarına yardımcı olabilmesi ve çocukların internet kullanımının daha sağlıklı denetlenebilmesi için ailelerin bilgisayar kullanma bilgisinin artırılması ve bu konudaki çalışmaların halk tabanına yayılması olumlu anlamda faydalar sağlayabilir.

Günümüzde artık gençlerin yaşadıkları gerçek hayattan apayrı ayrı bir siber dünya bulunmaktadır. Ailelerin bu dünyayı tanımaya çalışması gerekmektedir. Bu nedenle öncelikle internette gezilen her yeri gösteren programlar kullanılmalıdır. Gençlerin hangi siteleri kullanıp kullanmadıkları sürekli kontrol edilmeli, filtreleme özelliği olan programlar kullanılmalıdır. Böylece aileler istemedikleri sitelerden çocuklarını koruyabilirler. Gençler internetle uzun süre baş başa bırakılmamalı özellikle de daha hassas olunan gece saatlerinde interneti kullanmalarına izin verilmemelidir. Şüphelenilen web sitelerinde, gençlere gelen ve tespit edilebilen mesajların içinde suç unsuru olduğuna inanılan hususlar bir an önce emniyet birimlerine iletilmelidir. İnternet kullanan gençlerin davranışları sürekli kontrol edilmelidir. Herhangi olumsuz bir durum ya da davranışla karşılaşıldığı takdirde psikolojik danışma merkezlerine gidilmelidir. Çocukların hangi siteleri kullanacakları belirtilmeli, internete giriş ve çıkış saati verilerek buna uyulması sağlanmalı, saatlerce bilgisayar başında kalmaları engellenmelidir. Gençlerin sinema, tiyatro, gezi, kültürel faaliyetler, sportif faaliyetler gibi sosyal aktivitelere zaman ayırmaları sağlanmalıdır. Gençlerin bilgisayar ve internet dışında hobi geliştirmeleri teşvik edilmelidir. Kitap okuma alışkanlığı gibi alışkanlıkların kazandırılması için ailelerin bu konuda örnek olması gerekmektedir Haftanın belirli günlerinde ailece kitap okuma saati belirlenmeli ve buna uyulması sağlanmalıdır. İnternet kullanımı konusunda sadece ergenlerin değil, ailelerin ve bütün toplumun bilinçlendirilmesi gerekmektedir.

Kaynakça

- ,Akgül, Mustafa, “Türkiye İnternetinin Ve İnternet Kurulunun Kısa Tarihi”, <http://Kurul.Ubak.Gov.Tr/M06.Php>, (09.12.2013).
- Akınoğlu, Orhan (2002), Eğitim Ve Sosyalleşme Açısından İnternet Kullanımı (İstanbul Örneği), Doktora Tezi, Sakarya Üniv., Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı.
- Atabek, Ü. (2001), İletişim Teknolojileri Ve İnternet: Eleştirel Bir Perspektif, Telekomünikasyon Dergisi, Tüted, Sayı:1, İstanbul.
- Ayfer, Can Uğur, (1997), İnternet Kitabı, Ankara.
- Bila, C. (2001), Bireysel Ve Kitle İletişim Aracı Olarak İnternet Ve Toplumsal Etkileri, Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi. Ankara.
- Bozkurt, V. (1999), “Sanal Cemaatler” Birikim, Sayı: 127, İstanbul, Kasım.

- Bölükbaş, K., (2003), İnternet Kafeler Ve İnternet Bağımlılığı Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma: Diyarbakır Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Diyarbakır.
- Bölükbaş, K Ve Yıldız, C., (2003), İnternet Kafeler, Gençlik Ve Sosyal Sapma.
- Castells, Manuel (2005), Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum Ve Kültür I. Cilt/Ağ Toplumunun Yükselişi (Çev.: Ebru Kılıç), İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yay.
- Egm, “Bilişim Suçları”, <http://Www.Egm.Gov.Tr/Bilisimsuc.Yararlibilgi.Asp>, (28.08.2013).
- Gökçöl, Orhan, “Bilgi Teknolojileri Ve İnternet/Çokça Sorulan Sorular”, <http://Www.Eng.Bahcesehir.Edu.Tr/Css/Bolum2/Bolum2.Htm>, (27.08.2013).
- Gümüş, Çetin, (2003), İnternet Kafelerin Denetlenmesi Ve Eğitim Amaçlı Kullanımının Teşviki, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).
- İnce, Serhat (2000), Küreselleşme Sürecinde Bilgi Toplumu Ve Dijital Kentler: Avrupa Birliği Örneği, Doktora Tezi, Mimar Sinan Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Kartal, Cihat, (2002), “İnternet Ortamında Pazarlama(Elektronik Ticarete İlk Adım)”, Gazi Kitap Evi.
- Keizer, Gregg, (2001), Çocuklarınızı Koruyun, Pc Life, Mayıs. 72-75.
- Kırçova, İbrahim, (1999), İnternette Pazarlama, Sistem Yayıncılık, İstanbul.
- Males, M, (1998), For Adults, Today's Youth Are Always The Worst. L.A.= 99704&Qdesc=For Adults, (05.09.2013).
- Morris, M., - Oğan, C.,(1996), “The İnternet As Mass Medium, Journal Of Communication”, Winter.
- Mucuk, İsmet, (2001), “Pazarlama İlkeleri”, İstanbul: Türkmen Kitap Evi.
- Naralan, Abdullah (2002), “İnternette Etik İhlaller”, Ekev Akademi Dergisi, Yıl:6, S:11.
- Önal, Alp Uğur,(1994), ”Parmakların Ucundaki Dünya”, Bilim Ve Teknik Dergisi, Cilt:27,Sayı:318, Mayıs.
- Şahinboy, Ayşe (2002), “Dünya Parmağımızın Ucunda”, Eğitim Bilim Dergisi, Nisan.
- Tapscott, D. (1999), The Kids Are Alright: Technology Doesn't Make Them 'Little Criminals', Victoria Point Multimedia [Ttp://Www.Victoriapoint.Com/Child_Technology.Htm](http://Www.Victoriapoint.Com/Child_Technology.Htm), (05.09.2013).
- Tarcan, Ahmet (2005), “Dünden Bugüne İnternet Üzerine Felsefi Yaklaşımlar”, İnternet Ve Toplum (Ed: A.Tarcan), Ankara: Anı Yay. Ss:2-9
- Tekin, Mahmut Vd. (2003), Değişim Çağında Teknoloji Yönetimi (2. Baskı), Ankara: Nobel Yay.
- Tezci, E., (2003), Dijital Bölünmenin Ortaya Çıkardığı Sonuçlar,http://Www.Egm.Tr/Sempozyum2003/Bilgdiriler/Dijital_Bölünmenin_Ortaya_Cikardigi_SonucLari.Pdf, (27.08.2013).
- Türkiye İstatistik Kurumu, (2005). "Hane Halkı Bilişim Teknolojileri Kullanımı" Haziran
- Toğuşlu, D. Özlem, (2002), ”Halkla İlişkilerin Yeni Macerası: İnternet”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mart.
- Yükselen, Cemal, (2007), “Pazarlama İlkeler-Yönetim Örnek Olaylar” Detay Yayıncılık, Anakara.
- Yediğ, Serhan Ve Akman Haşim (2002), İnternet Çağında Gazetecilik, İstanbul: Metis Yay.

Yıldız, M. Cengiz, Bölükbaş, Kenan, (2005), “İnternet Kullanımında Kadın Erkek Eşitsizliği”, Dumlupınar Üniv. Sosyal Bilimler Dergisi, S.12 (Haziran).

Y.Y. ,(2010), İnternet Kullanımının Gençlere Etkisi (Kastamonu İli Örneği), Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale.

[Http://Www.İnet-Tr.Org.Tr.](http://www.inet-tr.org.tr),(29.08.2013).

[Http://Www.Die.Gov.Tr](http://www.die.gov.tr), (28.08.2013).

[Http://Www.Egm.Tr/Sempozyum2003/Bildiriler/İnternet;_Kafeler_Gencler_Sapma.P Df.](http://www.egm.tr/sempozyum2003/bildiriler/Internet;_Kafeler_Gencler_Sapma.PDf), (27.08.2013).